

Citiți lecția din manual: *Așezarea slavilor la sudul Dunării. Romanitatea orientală*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Autohtoni și migratori

1. Migratori vs. autohtoni

- sfârșitul Antichității și începutul Evului Mediu - perioada invaziilor popoarelor migratoare;
- relațiile autohtonilor cu migratorii s-au caracterizat prin acceptarea controlului acestora, exercitat prin perceperea tributului, și prin asimilarea migratorilor rămași la nordul Dunării;
- 271/275-secolul al VIII-lea - Dacia, după retragerea aureliană, a suferit transformări care au dus la formarea poporului și a limbii române, proces legat de migrația populațiilor;
- secolele III-VII - zona nord-dunăreană a cunoscut invaziile următoarelor popoare: goți, huni, gepizi, avari, slavi și bulgari;

I. Goții: secolul al III-lea - au venit dinspre Marea Baltică și s-au așezat în Moldova și Muntenia. Secolul al IV-lea - goții s-au stabilit în Transilvania.

II. Hunii: 376 - sub conducerea lui Attila (434-453), i-au alungat pe goți la sud de Dunăre. 433 - s-au stabilit în Câmpia Pannonică și au organizat raiduri asupra Europei Occidentale. 453 - după moartea lui Attila, statul hunilor s-a destrămat. Hunii au pus capăt vieții urbane din Dacia.

III. Gepizii: secolul al V-lea - au preluat controlul asupra Daciei (și-au stabilit centrul de putere în Pannonia). S-au descoperit urme arheologice: tezaure, morminte bogate pe valea Someșului (Apahida, Turda și Slimnic). Jumătatea secolului al VI-lea - s-au stabilit în număr mare în spațiul intracarpatic.

IV. Avarii: 567 - i-au înfrânt pe gepizi și au preluat controlul asupra Daciei. Urme ale existenței avarilor în spațiul românesc au fost descoperite pe valea Mureșului.

V. Slavii: secolul al VI-lea - s-au stabilit în Muntenia și Moldova. Secolul al VII-lea - s-au așezat în Transilvania, după care au trecut în număr mare la sud de Dunăre, stabilindu-se în Balcani, în teritoriul controlat de Imperiul Roman de Răsărit (Bizantin). Consecințele migrației slavilor asupra populației romanice nord-dunărene au fost următoarele: izolarea populației autohtone de restul Imperiului Roman de Răsărit; transmiterea unor influențe lingvistice în limba română și, mai târziu, a unor elemente religioase (de cult). Populația romanizată de la nordul Dunării a devenit astfel o insulă de latinitate înconjurată de popoare slave. Secolele VIII-IX - slavii din spațiul românesc au fost asimilați (rol important în ruralizarea Daciei).

VI. Bulgarii: secolul al VII-lea - au migrat la sud de Dunăre (pe teritoriul de astăzi al Bulgariei), unde au întemeiat un stat condus de Asparuch (681-701), care a inclus teritorii din Bulgaria, România (Dobrogea și Alba Iulia), Republica Moldova și Ucraina.

2. Migrația maghiarilor în Pannonia

- 896 - sub conducerea lui Arpad (cca. 895-cca. 907) maghiarii s-au stabilit în Pannonia;
- 955 - la Lechfeld, expansiunea ungarilor spre vestul Europei a fost oprită de împăratul german Otto I (936-973);
- secolul al X-lea - ungarilor au trecut la o politică de extindere teritorială spre est, către Transilvania, confruntându-se cu rezistența voievodatelor conduse de Gelu, Glad și Menumorut;
- 1000/1001-1038 - regele maghiar Ștefan I a început cucerirea sistematică a Transilvaniei.

3. Ultimele migrații

- secolele XI-XIII - s-au produs ultimele migrații, spațiul românesc fiind afectat de migrațiile pecenegilor, uzilor și ale cumanilor;
- secolul al XIII-lea - în nordul Mării Negre, mongolii au întemeiat Hanatul Hoardei de Aur.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=7nEp00P0yV4>

<https://www.youtube.com/watch?v=tvaLbWIAE9M>

Fișă de lucru: *Autohtoni și migratori*

Citiți textele de mai jos și răspundeți cerințelor:

A. *„În felul acesta, împăratul Iustinian a fortificat tot ținutul dinlăuntrul Illyricului. Acum voi arăta și cum a întărit țărmul fluviului Istru, care se mai numește și Danubius, cu fortificații și garnizoane de soldați. Căutând să oprească trecerea Danubiului de către barbarii care au locuit de cealaltă parte, împărații romani de odinioară au acoperit tot țărmul acestui fluviu cu fortificații, nu numai în dreapta fluviului, ci au zidit pe alocuri și în partea opusă orașele întărite și cetăți. Dar aceste întărituri nu au fost făcute în așa fel încât să poată rezista vreunui atac, ci numai ca să nu rămână țărmul fluviului fără apărători; pentru că barbarii de prin acele părți nu au știut să ia cu asalt ziduri.“*

(Procopius din Caesarea, *Despre zidiri*)

B. *„Mai întâi, invazia slavilor a spart blocul compact al romanității orientale din aria carpato-balcanică. Dacă la nord de fluviu populația romanică a asimilat - cum se va vedea - pe slavi, la sud de Dunăre așezarea slavilor a destrămat populația romanică, al cărei caracter compact a fost definitiv compromis. Întocmai ca trunchiul unui copac lovit de topor, din blocul romanității orientale, sub șocul invaziei slave, au sărit așchii de romanitate, care și-au păstrat identitatea etnico-lingvistică, în condițiile slavizării populației romanice din nordul Peninsulei Balcanice.“*

(Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

1. Precizați, pe baza sursei A, o modalitate de apărare a imperiului folosită de împăratul Iustinian.
2. Precizați, pe baza sursei B, consecința migrației slavilor asupra romanității orientale.
3. Formulați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la barbari, utilizând două informații din textul dat.
4. Numiți, pe baza sursei B, două repere geografice.

BIBLIOGRAFIE:

1. Soare, Aurel Constantin, Cojocaru, Daniela Ana, Grozav, Gabriel, Pavelescu, Alina, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
2. Stoica, Stan (coordonator), Băluțoiu, Valentin, Becheru, Dragoș Sebastian, Bilcea, Valentina, Bondar, Ancuța, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura CD Press, București, 2020.
3. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Litera, București, 2020.
4. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
5. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
6. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
7. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
8. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
9. Pop, Ioan-Aurel, *Scurtă istorie a românilor*, Editura Litera, București, 2019.
10. Hitchins, Keith, *Scurtă istorie a României*, Editura Polirom, Iași, 2015.
11. Țiplic, Ioan Marian, *Contribuții la istoria spațiului românesc în perioada migrațiilor și Evul Mediu timpuriu (secolele IV-XIII)*, Editura Institutul European, Iași, 2005.

